

Εκδήλωση μνήμης και τιμής για τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Μακάριο Γ΄, πρώτο Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Κύπρου](#)

Την Τετάρτη, 21 Ιανουαρίου 2026, το Ίδρυμα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ διοργάνωσε, στο Μεγάλο Συνοδικό της [Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου](#), την καθιερωμένη εκδήλωση μνήμης και τιμής για τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Μακάριο Γ΄, πρώτο Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο οποίος στις 19 Ιανουαρίου ήγε τα ονομαστήριά του.

• Της Δρ. Σωτηρούλας Βασιλείου

Ομιλητής ήταν ο **καθηγητής Μάριος Ευρυβιάδης**, Ανώτερος Συνεργάτης και Διευθυντής Αρχείου στο Συμβούλιο Πολιτικής και Επενδύσεων της Ευρωπαϊκής

Περιφέρειας, στη Λάρνακα. Χαιρετισμούς απηύθυναν ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. κ. Γεώργιος και, εκ μέρους του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Νίκου Χριστοδουλίδη, ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Μαρίνος Μουσιούττας. Την εκδήλωση συντόνισε η δρ Σωτηρούλα Βασιλείου, επιστημονική λειτουργός του Ιδρύματος. Το παρών έδωσαν, τιμώντας τον διεθνούς κύρους θρησκευτικό και πολιτικό ηγέτη, ο οποίος ταύτισε την πορεία της Κύπρου με τη δική του, εκκλησιαστικοί, πολιτικοί και πολιτειακοί αξιωματούχοι, στελέχη της Εθνικής Φρουράς, της ΕΛΔΥΚ και της Αστυνομίας, μέλη της οικογένειάς του, συνεργάτες του, κληρικοί και πλήθος κόσμου.

Καλωσορίζοντας τους παρισταμένους, ο Γενικός Διευθυντής του Ιδρύματος **κ. Χρίστος Κουκλιώτης**, υπογράμμισε τον ρόλο του Μακαρίου στη διαμόρφωση της πορείας του νησιού μας. Επίσης, σκιαγράφησε το χρέος πολιτικών, πολιτών και του Ιδρύματος που φέρει το όνομα του Εθνάρχη απέναντί του.

Λαμβάνοντας τον λόγο, **ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Γεώργιος** καταρχάς ανέδειξε τις αρετές του Μακαρίου -τη θαυμαστή διορατικότητά του, το εύστροφο πνεύμα του, την αδιάλειπτη αγωνιστικότητά του και τη συνακόλουθη μοναδική αίγλη του-, οι οποίες «του έδωσαν μια ξεχωριστή θέση που δεν απαντάται για κανέναν άλλο στη μακραίωνη ιστορία του τόπου μας». Υποστηρίζοντας τη θέση του, επισήμανε «τη σοφή καθοδήγηση του σκάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας ανάμεσα στη Σκύλλα των Δυτικών και τη Χάρυβδη των Ανατολικών συμφερόντων καθώς και την αγωνιώδη προσπάθειά του να αποσοβήσει τον τουρκικό κίνδυνο». «Μα πάνω απ' όλα θαυμάζουμε το σθένος του και τη δύναμή του να στηρίζει και να καθοδηγεί τον λαό του μετά τη συμφορά», τόνισε εμφαντικά. Ολοκληρώνοντας, προέβαλε τη λειτουργία του Μακαρίου αφενός ως μέτρου στάθμισης της αξιοπρέπειάς μας αφετέρου ως κεντρίσματος για αγώνα. «Τιμώντας σήμερα τη μνήμη του Εθνάρχη Μακαρίου [...] παίρνουμε προσανατολισμό πορείας και επαναβεβαιώνουμε τη θέλησή μας για συνέχιση της δικής του εθνικής γραμμής, που στόχευε στην κατοχύρωση της παραμονής μας, σε συνθήκες ασφαλείας και ελευθερίας, στη γη των πατέρων μας», τόνισε χαρακτηριστικά.

Στο πλαίσιο του χαιρετισμού, τον οποίον απηύθυνε εκ μέρους του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Νίκου Χριστοδουλίδη, **ο κ. Μαρίνος Μουσιούττας** εξήρε την πολυδιάστατη σημασία της προσωπικότητας και της δράσης του Εθνάρχη Μακαρίου, στον εκκλησιαστικό, στον κοινωνικό, στον οικονομικό, στον εκπαιδευτικό, στον ιεραποστολικό και στον εθνικό τομέα. Τέλος, προβάλλοντας το χθες στο σήμερα τόνισε: «Έχοντας τις παρακαταθήκες του Εθνάρχη Μακαρίου ως γνώμονα και ακολουθώντας τον δρόμο που χάραξε, μέσα από τον πολιτικό διάλογο, τις συνομιλίες και τον διεκδικητικό ρεαλισμό, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Νίκος Χριστοδουλίδης εργάζεται άοκνα και μεθοδικά για την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων για επίλυση του Κυπριακού. Όπως ο ίδιος έχει επανειλημμένα υπογραμμίσει, μοναδικός στόχος είναι η απελευθέρωση και η επανένωση της Κύπρου, στη βάση του συμφωνημένου πλαισίου και των σχετικών ψηφισμάτων των Ηνωμένων Εθνών και των αρχών και αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Κεντρικός ομιλητής της βραδιάς, ο καθηγητής Μάριος Ευρυβιάδης ανέπτυξε το θέμα **«Ο Αρχιεπίσκοπος και Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Μακάριος και η εποχή του»**,

ανακαλώντας στους γηραιότερους μνήμες, προσφέροντας γνώσεις και εγείροντας προβληματισμούς. Υπενθυμίζεται πως ο κ. Ευρυβιάδης είναι διδάκτωρ στις Διεθνείς Σχέσεις και Διπλωματία, από το Tufts University, στις ΗΠΑ. Διετέλεσε, μεταξύ άλλων, Σύμβουλος Τύπου στην Πρεσβεία της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ουάσινγκτον και Σύμβουλος του Προέδρου της Δημοκρατίας Γιώργου Βασιλείου. Από το 1993 και για περισσότερα από 30 χρόνια δίδαξε Διεθνείς Σχέσεις, Διεθνείς Οργανισμούς και Ασφάλεια σε ακαδημαϊκά ιδρύματα σε Κύπρο και Ελλάδα, αναπτύσσοντας, παράλληλα, πλούσιο ερευνητικό έργο.

Η εμπεριστατωμένη ομιλία του, αποτέλεσε, ουσιαστικά, μία ξενάγηση, στην εποχή του Μακαρίου με ένταξη της δράσης του στο ευρύτερο γίγνεσθαι, μέσω μίας τεκμηριωμένης αποτύπωσης, με προβολή των συνεχειών, των ασυνεχειών, των ασυνεπειών και των συνεπειών τους. Μίας αποτύπωσης, η οποία απάντησε, στοχευμένα, και στην αποδομητική κριτική, η οποία αναπτύσσεται.

Όπως εξήγησε, η όποια αξιολόγηση για τον βίο και την πολιτεία του Μακαρίου πρέπει να γίνεται υπό το πρίσμα της θρησκευτικής του πίστης και της πολιτικής του φιλοσοφίας και με επίγνωση του διεθνούς περιβάλλοντος των εσωτερικών συνθηκών. Στο επίκεντρο των προσπαθειών του Εθνάρχη Μακαρίου ήταν «να εξασφαλισθούν στο διηνεκές το αυτεξούσιο και η αυτονομία του κυπριακού λαού καθώς και το αναφαίρετο δικαίωμα του για συλλογική ελευθερία, ασφάλεια και αξιοπρέπεια». «Η εθναρχική ιδιότητα του Μακαρίου -ανεξάρτητα από τον 'Όρκο της Φανερωμένης', ο οποίος ήταν επιβεβαιωτικός του ρόλου του- παρέπεμπε στην οδήγηση της αποικιοκρατούμενης πατρίδας στην εθνική ολοκλήρωση. Ο Μακάριος ουδέποτε αποκήρυξε αυτό τον εθναρχικό του ρόλο, ούτε υπήρξε επίορκος. Αντίθετα, κατ' εμέ ο Μακάριος υπήρξε ο τελευταίος ενωτικός ταγός. Υπήρξε ο μόνος που δεν εγκατέλειψε το πλοίο μέσα στη φουρτούνιασμένη θάλασσα. [...] Ο Μακάριος δεν ορκίσθηκε να αποδεχθεί Ένωση με τίμημα. Το κύριο μέλημα του Μακαρίου ήταν η εδραίωση, εσωτερικά και εξωτερικά, της υπόστασης του κυπριακού κράτους, η περιφρούρηση και διαφύλαξη, διεθνώς, της κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας του. Η στρατηγική αυτή εντάθηκε, κυρίως, από το 1964 και μετά, όταν η βουλμία και η επιθετικότητα της Άγκυρας και των πατρώνων της έλαβαν τη γνωστή, πλέον, μορφή. Είμαι πεπεισμένος, μέσα από την έρευνα -αφού ο Μακάριος υπήρξε μια αινιγματική προσωπικότητα- ότι με τη στρατηγική αυτή θα εξασφάλιζε το άμεσο ζητούμενο, δηλαδή τη συλλογική ελευθερία, ασφάλεια και αξιοπρέπεια ενώ με ένα κράτος διασφαλισμένο θα μπορούσε να υλοποιηθεί και η εθναρχική επιταγή».

Εστιάζοντας στην εσωτερική διακυβέρνηση, ιδίως στις κατηγορίες για αυταρχισμό, ο ομιλητής υπογράμμισε: «Παραδέχομαι εξ αρχής ότι ο Μακάριος υπήρξε δεσποτικός και αυταρχικός ηγέτης και ότι σαφώς υπήρξε έλλειμμα δημοκρατίας επί των ημερών του. Δεν ήταν, όμως, αντιδημοκρατικός ο Μακάριος, και, πρωτίστως, δεν υπήρξε φασίστας». Ακολουθώντας, ο κ. Ευρυβιάδης ερμήνευσε, μέσα από συγκριτικά παραδείγματα, την εσωτερική πολιτική «για όσους δικαιολογημένα προβληματίζονται», συνδέοντας, ευθέως, και με το αποικιοκρατικό παρελθόν: «Στην Κύπρο, όπως και σε άλλα κράτη, όπου κυριάρχησαν η αποικιοκρατία και ο ιμπεριαλισμός, σκοπίμως δεν αφέθηκαν να αναπτυχθούν δομές δημοκρατικής αυτοδιοίκησης. Ως εκ τούτου, οι πλείστες

χώρες πολέμησαν για την ελευθερία τους. Και ως συνέπεια, στη μετα-ανεξαρτησιακή τους περίοδο κυριάρχησαν οι δεσποτικοί και αυταρχικοί ηγέτες των απελευθερωτικών αγώνων ενώ για μεγάλα χρονικά διαστήματα κυριαρχούσε ο μονοκομματισμός. Αναπτύχθηκαν, επίσης, παράλληλα με τις κυβερνήσεις, κέντρα ισχύος γύρω, συνήθως, από μικρότερης εμβέλειας ηγέτες των απελευθερωτικών αγώνων. [...] Ως προς το ζήτημα της ανάπτυξης δημοκρατικών θεσμών, διαδικασιών και ηγετών, η Κύπρος δεν αποτέλεσε εξαίρεση».

Κατακλείοντας, ο καθηγητής Ευρυβιάδης εξήγησε εμφαντικά: «Αν άφησε μια πολιτική κληρονομιά ο Αρχιεπίσκοπος και Πρόεδρος Μακάριος, είναι ότι η συλλογική ελευθερία και αξιοπρέπεια του κυπριακού λαού διασφαλίζονται μόνο μέσω της διαφύλαξης της υπόστασης και της κυριαρχίας του κράτους. Το κράτος, το κυρίαρχο κράτος, που λειτουργεί μέσα από τις πολυμερείς και διμερείς του διεθνείς δεσμεύσεις παραμένει σήμερα το μόνο ασφαλές καταφύγιο των λαών. Και θα πρέπει, όπως ο Μακάριος, να κατανοήσουμε την κεφαλαιώδη διάκριση ανάμεσα στο έθνος και το κράτος και ότι το δεύτερο ούτε αποποιείται, ούτε αντιστρατεύεται, ούτε καταπολεμά, ούτε ακυρώνει εθνικές και πολιτισμικές καταβολές».

Τις ομιλίες ακολούθησαν Ύμνοι από τον Χορό Ιεροσαλτών της Εκκλησίας της Κύπρου «Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός». Συγκεκριμένα εψάλησαν:

- Το Απολυτίκιο της εορτής του Οσίου Μακαρίου του Αιγυπτίου,
- Το Δοξαστικό Αίνων της εορτής του Οσίου Μακαρίου του Αιγυπτίου.
- Ο θεομητορικός ύμνος «Επι σοί χαίρει», ο οποίος ψάλλεται στη Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου, σύνθεση του Αρχιμανδρίτη Νεκτάριου Πάρη (ο οποίος και ήταν παρών).
- Μεγαλυνάρια και τροπάρια 9ης Ωδής εορτής της Υπαπαντής.

Η βραδιά ολοκληρώθηκε με τον Εθνικό μας Ύμνο, όπου χορός και κοινό έσμιξαν τις φωνές τους σε μία κατανυκτική ατμόσφαιρα, με συναίσθηση της κοινής ευθύνης για μία Κύπρο «ανεξάρτητη, κυρίαρχη και ακέραη», με ειρήνη και ισονομία, απαλλαγμένη από στρατούς κατοχής, όπως την οραματίστηκε και ο Πρόεδρος Μακάριος, στην τελευταία ομιλία του, στις 20 Ιουλίου 1977. Μια Κύπρο, η οποία, θα αποτελεί πυλώνα σταθερότητας στην Ανατολική Μεσόγειο και φάρο πολιτισμού και αξιών.

Όραμα, άλλωστε, του Εθνάρχη ήταν και η δημιουργία του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄, το οποίο συστάθηκε στις 23 Ιανουαρίου 1978 και εγκαινιάστηκε στις 19 Ιανουαρίου 1982, με τη συνεργασία Εκκλησίας και Πολιτείας, αποτελώντας κιβωτό εικαστικού, κειμηλιακού, βιβλιακού και χαρτώου

πλούτου.

